

УДК 330.322

DOI: 10.37332/2309-1533.2024.1.17

JEL Classification: Q42, Q55, Q57, Q59

Живко М.А.,
канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, виконуючий обов'язки директора, Навчально-науковий інститут міжнародних відносин ім. Б.Д. Гаврилишина Західноукраїнського національного університету, м. Тернопіль

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ У ЗЕЛЕНУ ЕКОНОМІКУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Zhyvko M.A.,
cand.sc.(econ.), associate professor of international economic relations department, acting director of Bohdan Havrylyshyn Education and Research Institute of International Relations West Ukrainian National University, Ternopil

EFFICIENCY OF INVESTMENTS IN THE GREEN ECONOMY TO INCREASE CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Постановка проблеми. На сьогоднішній день неможливо уявити високе економічне зростання країн без використання природних ресурсів. Водночас, їх запас має вкрай обмежений характер. Він значно скорочується, тим самим згубно впливаючи на повсякденне та майбутнє життя людства. Тому питання «зеленої» економіки стали все частіше підніматися на різних політичних форумах, а також хвилювати глав багатьох держав [1].

Згодом через збільшення потреби в даному типі економіки, для неї сформувалося стійке визначення, яке свідчить, що «зеленою» економікою є особлива модель, яка сприяє процесу підвищення рівня здоров'я, а також рівня соціального життя населення [2]. До того ж, «зелена» економіка бореться за усунення шкідливих і згубних факторів впливу на навколишнє середовище.

Як і будь-яка економічна сфера, «зелена» економіка вимагає тривалих вкладень капіталу, які називають зеленими інвестиціями. «Зелені» інвестиції насамперед – це традиційні, довгострокові інвестиційні методи, спрямовані на:

- розробку та введення в дію відновлюваних джерел енергії;
- введення в дію «зелених» технологій;

– введення в дію природоохоронних фондів підприємств та організацій та стимулювання їх інвестиційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Істотний внесок у дослідження ефективності інвестицій в зелену економіку та підвищення корпоративної соціальної відповідальності відображені у працях: В. Базилевича, Р. Брейлі, Б. Буркинського, А. Дамодарана, І. Зварич, А. Крисоватого, Г. Купалова, С. Майерса, Д. Медоуз, Л. Мельник, Ю. Орловської, Й. Рандерса, М. Хвестика, У. Шарпа, М. Шоулза, В. Чалої. Дослідження фінансування зеленої економіки знайшли широке відображення в публікаціях відомих фірм Deutsche Bank, KPMG, PricewaterhouseCoopers (PwC), некомерційних організацій (Всесвітній економічний форум, Європейський форум сталого інвестування, Асоціація сталого та відповідального інвестування в Азії) та міжнародних організацій (ООН, МФК, ЄБРР).

Незважаючи на наявність значної кількості наукових праць, присвячених ефективності інвестицій з урахуванням нефінансових факторів, у них виявляється термінологічна неоднорідність та фрагментарність щодо визначення його принципів, інструментів та аналітичного інструментарію та їх ролі у підвищенні корпоративної соціальної відповідальності.

Постановка завдання. Мета статті – теоретичне обґрунтування інструментарію та методичного апарату ефективності інвестицій у зелену економіку та активізації корпоративної соціальної відповідальності.

Виклад основного матеріалу дослідження. В даний час відновлювані джерела енергії (ВДЕ) є домінуючими джерелами енергії по всьому світу. Цій події сприяли такі фактори: збільшення інвестування в джерела відновлюваної енергії, висока конкурентоспроможність технологій з використанням ВДЕ, необхідність вирішення енергетичних та екологічних проблем, а також

збільшення потреб країн, що розвиваються, в нових джерелах енергії. Як наслідок, у світі з'являються нові ринки генерації ВДЕ.

Починаючи з жовтня 2021 року, світ відчув на собі наслідки серйозної світової енергетичної кризи. Швидке відновлення економіки після уповільнення пандемії COVID-19 призвело до загострення ринків, а енергетична криза ще більше загострилася в лютому 2022 року після вторгнення РФ в Україну. Протягом 2022 року ціни на енергоносії в Європі та інших країнах різко зросли до найвищого рівня з 2008 року. За оцінками Міжнародного енергетичного агентства, підвищення цін на викопне паливо спричинило 90% зростання цін на електроенергію у 2022 році, і лише ціни на викопний газ спричинили більше половини цього зростання [3].

Вирішальною подією цього року стало прийняття Рамкової конвенції ООН про зміну клімату в ході проведення Паризької Конференції COP 21. На цій Конференції 195 країн дійшли згоди обмежити глобальне потепління таким чином, щоб позначка не перевищувала 20 С. Більшість країн підтвердили свої наміри щодо поширення політики впровадження ВДЕ, що багато в чому визначило їхній власний національний внесок. На додаток деякі країни зобов'язалися зменшити використання вуглеводневого палива (рис. 1) [4].

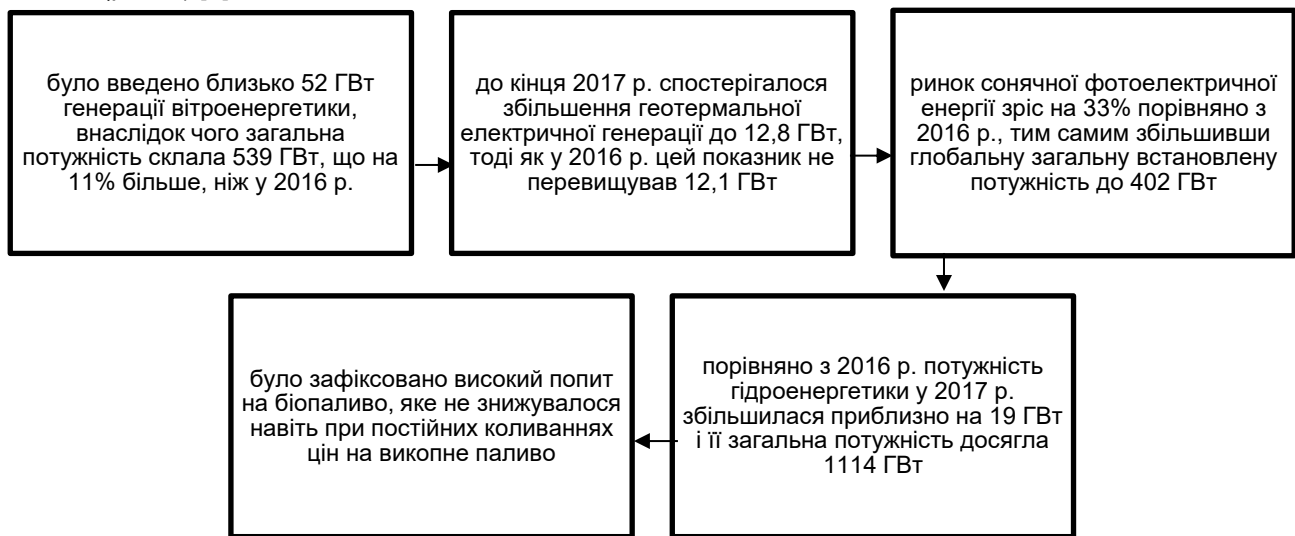

Рис. 1. Зміни в галузі використання відновлюваних джерел енергії

Джерело: [4]

Відновлювані джерела енергії справді набирають величезну популярність у використанні, оскільки сучасне суспільство намагається мінімізувати деструктивний вплив на екологічну сферу. Так, використання ВДЕ трьома роками раніше підтримувалося за допомогою різних заходів: проведення різних аукціонів на підтримку ВДЕ, встановлення цілей з електрифікації, а також пропозиції щодо організації екологічно чистого приготування їжі з використанням ВДЕ. Також для підтримки на належному рівні певних технологій відновлюваної енергетики запроваджувалися податкові пільги, такі, наприклад, як звільнення від ПДВ та мита [5].

Найвищий потік інвестицій у ВДЕ був відзначений у 2015 р., коли після Паризької Конференції COP 21 енергоефективність для більшості країн світу стала пріоритетним напрямком, якому надавалася фінансова підтримка величезних масштабів. Глобальні інвестиції у відновлювану енергетику до 2018 р. виявилися не такими значними, як у 2015 р., але все ж таки на порядок більше, ніж у 2016 р. (рис. 2).

У 2022 р. інвестиції в енергетичний перехід склали 1,1 трлн дол. США, що вперше перевищило інвестиції у викопне паливо. На технології відновлюваної енергетики припадає майже половина цієї суми, досягнувши майже 500 млрд дол. США в 2022 р. Інвестиції у відновлювані джерела енергії стрімко зросли в останні роки; однак, за оцінками, їх потрібно збільшити в чотири рази, щоб обмежити зростання глобальної температури до 1,5°C до 2050 р. На енергетичний сектор припадає більшість інвестицій у технології відновлюваних джерел енергії, тоді як сектори кінцевого споживання, включаючи виробництво тепла з відновлюваних джерел мають значно меншу частку. У регіональному розрізі Китай є найбільшим вкладником інвестицій у відновлювану енергетику в усьому світі, інвестувавши понад 137 млрд дол. США у 2021 р., а за ним йде Європа, яка внесла майже 80 млрд дол. США у тому ж році.

У 2022 р. загальний обсяг нових інвестицій у відновлювані джерела енергії склав приблизно 495 млрд дол. США у світі. Це на 17 % більше, ніж у минулому році. Обсяг фінансування чистої енергії в усьому світі постійно зростає протягом останніх двох десятиліть. У 2004 р. інвестиції в чисту енергію склали 32 млрд дол. США і зросли до піку в 495 млрд дол. США в 2022 р. Значне збільшення інвестиційного фінансування вказує на значне зростання галузі. Політична підтримка відновлюваних

джерел, прискорення промисловості та поява публічних компаній, які володіють активами відновлюваної енергетики (також відомі як *yieldcos*), сприяли постійному зростанню інвестицій у чисту енергію.

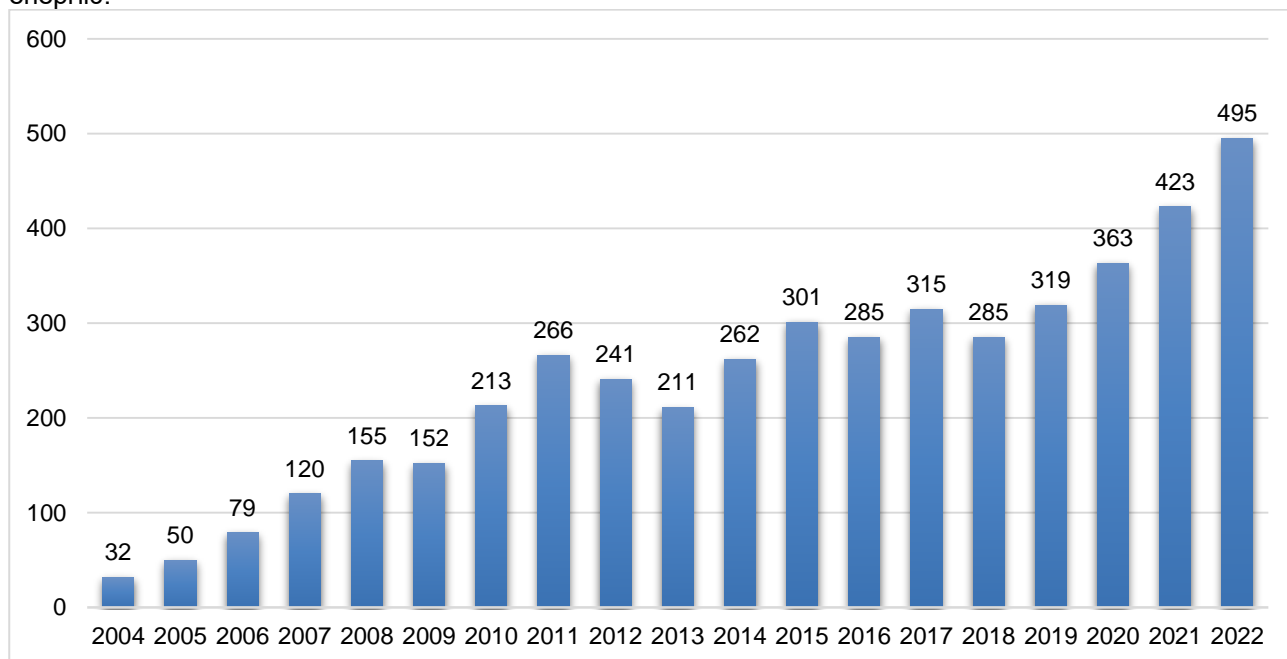

Рис. 2. Інвестиції у відновлювані джерела енергії в усьому світі у 2004–2022 рр. (млрд дол. США)

Джерело: [6]

Сьогодні існує багато джерел відновлюваної енергії, таких як біомаса та перетворення відходів, геотермальна та морська. Проте інвестиції в сонячну та вітрову енергетику є безумовно найвищими. З 2004 р. глобальні інвестиції в сонячну енергетику різко зросли, зокрема з трохи більше ніж 10 млрд дол. США до понад 140 млрд дол. США в 2019 р.

Країнами з найбільшими інвестиціями у відновлювану енергетику є Китай та США, причому інвестиції в КНР становили 90 млрд дол. США в 2019 р. Однак це незначне зниження порівняно з попереднім роком, тоді як інвестиції в США зросли на 25 %.

У 2022 р. більше 60 % інвестицій у відновлювані технології надійшли від сонячної енергії, включаючи фотоелектричну та сонячну теплову енергію. Лише інвестиції в сонячну фотоелектричну систему майже досягли 300 млрд дол. США. За останні роки інвестиції в сонячну фотоелектричну енергетику значно зросли, що збіглося зі зниженням вартості цієї технології, яка впала з 0,42 долара США за кіловат-год у 2010 р. до 0,05 у 2021 р. Сонячна фотоелектрична енергетика також була технологією відновлюваних джерел енергії з найбільшою часткою приватних інвесторів із понад 80 % загального обсягу інвестицій у 2020 р., що свідчить про його життєздатність та конкурентоспроможність. У автономному просторі сонячна технологія є домінуючою технологією. У 2022 р. інвестиції в автономні сонячні компанії досягли майже 745 млрд дол. США.

У 2022 р. інвестиції у вітроенергетику, включаючи берегову та морську, у всьому світі склали приблизно 174 млрд дол. США. Це приблизно 35 % від загального обсягу інвестицій у відновлювані джерела енергії. На берегові інвестиції припадає приблизно 80 % загальних інвестицій у вітрову енергетику, але інвестиції в офшорні технології стрімко зросли в останні роки, подвоївшись у 2020 р. та зберігаючи аналогічний рівень до 2022 р. інвестиції у вітроенергетику у 2025 р. досягнуть приблизно 67 млрд дол. США.

Проте, наведені вище дані зовсім не свідчать про зниження інтересу до відновлюваних джерел у світі. Протягом семи років інвестиції у «зелену» економіку перевищують 230 млрд дол. США. При стійкому зростанні потужностей у секторі відновлюваної енергетики зниження інвестицій може певною мірою відбивати зниження вартості ВДЕ, тобто може бути введено більше потужностей за менші гроші [7].

Цікаво відзначити той факт, що інвестиції країн, що розвиваються, виявилися значно більшими, ніж інвестиційні потоки розвинутих країн. Це пов'язано з тим, що країни, що розвиваються, відчувають гостру нестачу різноманітних ресурсів. Так, близько 16 млн людей, які населяють Центральну Африку, живуть без електрики. Тому для цієї категорії населення використання ВДЕ відіграє дуже важливу роль. Завдяки збільшенню попиту на ВДЕ, зросла чисельність великих банків, які надають допомогу у фінансуванні відновлюваної енергетики, а також суттєво збільшилися розміри позик для «зеленого» інвестування [8]. Внаслідок цього з'явилися такі інвестиційні інструменти, як краудфандинг та «зелені»

облігації. Особливий внесок у фінансування відновлюваної енергетики та енергоефективності зробили міжнародні інвестиційні компанії.

Але на цьому прогрес не зупинився. Незабаром з боку державних органів також зростає увага на необхідність підвищення енергоефективності. У всьому світі стало зростати розуміння того, що енергоефективність відіграє дуже значну роль, оскільки збільшення використання ВДЕ може дати загальноекономічні вигоди, такі як: збільшення безпеки в галузі енергетики, зменшення паливної бідності, а також покращення здоров'я населення [9].

В даний час більша перевага надається відновлюваним джерелам енергії. У зв'язку з обмеженою кількістю природних ресурсів потреба у ВДЕ тільки зростатиме, внаслідок чого, навіть незважаючи на можливе зниження їхньої вартості, можна буде спостерігати збільшення потоку «зелених» інвестицій у цю галузь енергетики, що виявиться не лише рентабельним для досвідчених інвестицій, але й виграним варіантом для глобальної економіки.

«Зелені» технології є продуктом рішень у сфері ІТ-технологій, які мають яскраво виражену мету – збереження довкілля. Адже для того, щоб інноваційний продукт бездоганно вписався у пріоритети майбутнього людства, необхідна його екологічна спрямованість. За статистикою, екологічно значущі технології відіграватимуть колосальну роль у стимулюванні розвитку світового господарства ХХІ ст. (рис. 3).

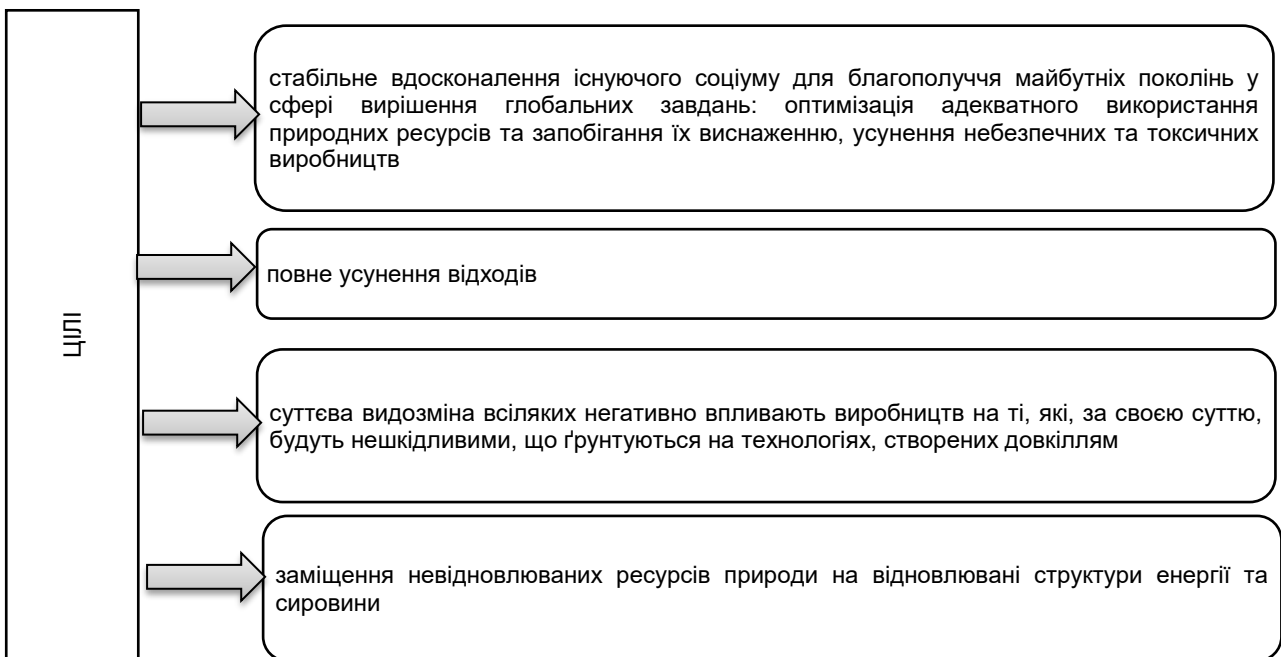

Рис. 3. Цілі та охоплення сфер життєдіяльності людини «зеленими» технологіями
Джерело: авторська розробка

З перерахованого вище впливають швидкі темпи розвитку цієї галузі. На сьогоднішній день у різних державах існують значні програми, особливі центри досліджень та проекти, які є стимулом для розвитку «зелених» технологій. Так, 7-ма за рахунком рамкова програма заходів у науково-технологічній сфері ЄС передбачає виділення 10 млрд євро на вдосконалення та розвиток технологій, що мають екологічну спрямованість.

Також у Японії, де держава за допомогою впровадження інноваційних програм встановила та структурувала роботу одночасно по ряду галузей: вироблення енергії, яка має зосередження у сфері низьковуглецевого виробництва цієї енергії, а також її раціональне споживання, замкнуті ресурсно-відходні етапи споживання та виробництва, напрям у бік перестановки сил від менш екологічних товарів до більш екологічних та багато іншого. Завдяки цьому Японія повідомила про глобальний прорив: зменшення використання нафти як енергетичного фактора на 40 %.

Але і європейські країни не відстають у цьому питанні: так, Швеція оголосила про свій намір повністю відмовитися від використання нафти, вугілля та ядерної енергії до 2020 р. За даними Міністерства з охорони навколишнього середовища Німеччини, що представило «Атлас зелених технологій–2018», обсяг світового ринку «зелених» технологій зростає з 2016 р. до 2025 р. з 3,2 трлн до 5,9 трлн євро і зростатиме щорічними темпами на 7 %, що перевищує майже в 2 рази темпи зростання світової економіки (рис. 4).

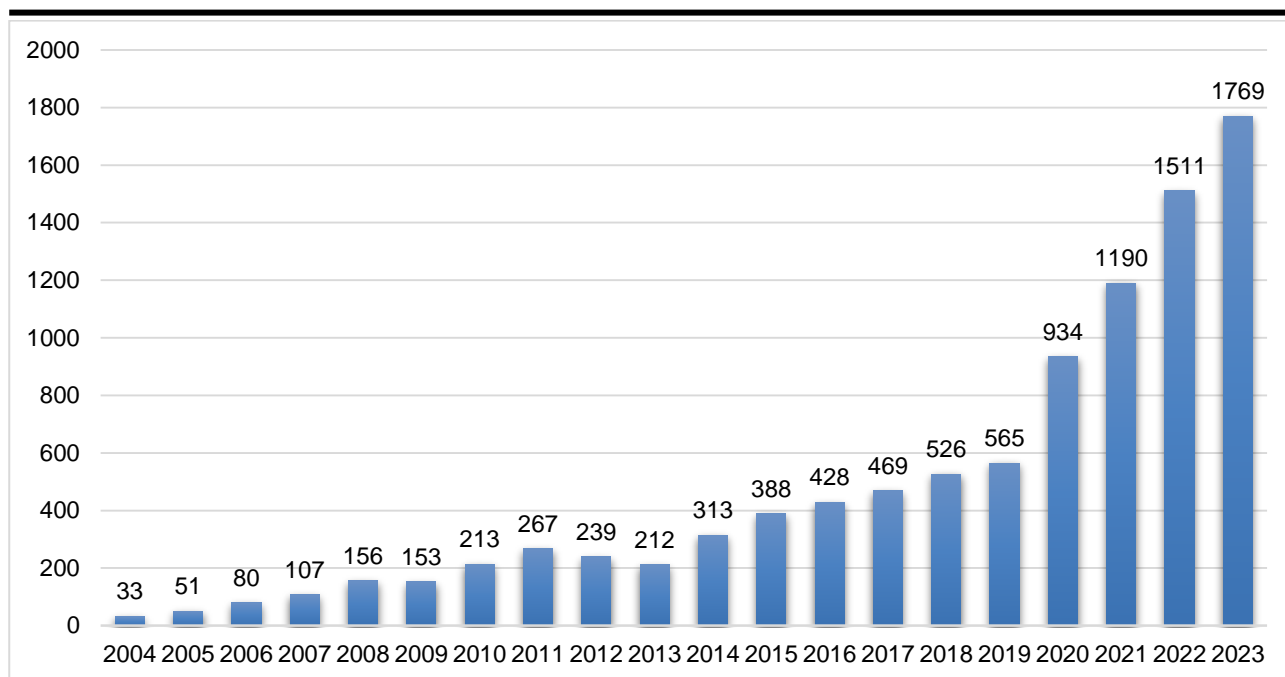

Рис. 4. Інвестиції в технології енергетичного переходу в світі у 2004–2023 рр. (млрд дол. США)

Джерело: [10]

Виходячи з цього, можна з упевненістю сказати, що найближчим часом попит на придбання та використання «зелених» технологій сильно підвищиться. Отже, «зелена» галузь економіки стане дуже вигідною та перспективною для інвесторів, внаслідок чого потік «зелених» інвестицій неухильно зростатиме, що може мати сприятливий вплив на економіку країн загалом.

На даному етапі історичного розвитку не перестає зростати значущість підприємств та компаній, які є учасниками природоохоронних заходів та мають для цього власний бюджет. З цього випливає, що фінансове забезпечення діяльності з охорони навколишнього середовища ґрунтується на створенні екологічних фондів підприємств.

Значна кількість світових компаній та організацій, що інвестують у природоохоронні заходи, з кожним роком стає дедалі більше. Водночас зростає потік «зелених» інвестицій, оскільки сучасне суспільство усвідомлює гостру нестачу природних ресурсів та масштаб тих екологічних проблем, які потребують негайного вирішення.

В сучасному світі, де екологічні питання стають все більш нагальними, інвестиції у зелену економіку набувають ключового значення для підприємств, які прагнуть підвищити свою корпоративну соціальну відповідальність (КСВ). Корпоративна соціальна відповідальність передбачає врахування соціальних, екологічних та економічних аспектів у процесі прийняття рішень, що сприяє сталому розвитку компаній та суспільства в цілому [11].

Одним з основних напрямів підвищення КСВ є інвестиції у зелені технології та ініціативи, які знижують негативний вплив на навколишнє середовище, покращують енергоефективність і сприяють довгостроковій фінансовій стабільності компанії. Такі інвестиції не лише допомагають зменшити вуглецевий слід, але й підвищують репутацію компанії, залучають інвесторів та задовольняють вимоги споживачів, які все частіше віддають перевагу екологічно відповідальним брендам.

Мережева матриця взаємодії, представлена нижче, демонструє складну систему зв'язків між різними аспектами інвестицій у зелену економіку та їх впливом на корпоративну соціальну відповідальність. Ця матриця ілюструє, як кожен елемент взаємодіє з іншими, створюючи комплексний підхід до підвищення КСВ через екологічно орієнтовані інвестиції. Вона надає чітке розуміння того, як зелені ініціативи можуть інтегруватися в стратегічні плани компанії, сприяючи не лише екологічним, але й економічним та соціальним цілям (табл. 1).

Інвестиції у зелені технології впливають на зменшення вуглецевого сліду, енергоефективність, репутацію компанії, залучення інвесторів, довгострокову фінансову стабільність, дотримання екологічних норм, соціальні ініціативи та підвищення КСВ.

Зменшення вуглецевого сліду позитивно впливає на енергоефективність, репутацію компанії, задоволення споживачів, довгострокову фінансову стабільність, дотримання екологічних норм, соціальні ініціативи та підвищення КСВ.

Таблиця 1

Мережева матриця інвестування зеленої економіки для підвищення корпоративної соціальної відповідальності

	Інвестиції у зелені технології	Зменшення вуглецевого сліду	Енергоефективність	Репутація компанії	Задоволення споживачів	Залучення інвесторів	Довгострокова фінансова стабільність	Дотримання екологічних норм	Соціальні ініціативи	Підвищення КСВ
Інвестиції у зелені технології		x	x	x		x	x	x	x	x
Зменшення вуглецевого сліду	x		x	x	x		x	x	x	x
Енергоефективність	x	x		x	x		x	x	x	x
Репутація компанії	x	x	x		x	x			x	x
Задоволення споживачів		x	x	x						x
Залучення інвесторів	x			x			x			x
Довгострокова фінансова стабільність	x	x	x			x		x		x
Дотримання екологічних норм	x	x	x				x			x
Соціальні ініціативи	x	x	x	x						x
Підвищення КСВ	x	x	x	x	x	x	x	x	x	

Джерело: авторська розробка

Енергоефективність підвищує репутацію компанії, задоволення споживачів, довгострокову фінансову стабільність, дотримання екологічних норм, соціальні ініціативи та підвищення КСВ.

Репутація компанії впливає на залучення інвесторів та підвищення КСВ.

Задоволення споживачів сприяє підвищенню КСВ.

Залучення інвесторів впливає на довгострокову фінансову стабільність та підвищення КСВ.

Довгострокова фінансова стабільність пов'язана з дотриманням екологічних норм та підвищенням КСВ.

Дотримання екологічних норм сприяє підвищенню КСВ.

Соціальні ініціативи підвищують КСВ.

Ця матриця ілюструє, як різні елементи інвестицій у зелену економіку взаємодіють для підвищення корпоративної соціальної відповідальності.

Інвестиції у зелену економіку є не лише відповіддю на глобальні екологічні виклики, але й важливим кроком для підвищення корпоративної соціальної відповідальності [12]. Впровадження екологічно чистих технологій і стратегій сприяє створенню більш стійкого та відповідального бізнесу, який враховує інтереси всіх зацікавлених сторін: акціонерів, працівників, споживачів та суспільства в цілому.

Представлена мережева матриця взаємодії ілюструє, як різні аспекти інвестицій у зелену економіку пов'язані між собою і впливають на корпоративну соціальну відповідальність. Вона показує, що екологічні ініціативи не лише покращують імідж компанії, але й сприяють довгостроковій фінансовій стабільності, залученню інвесторів та задоволенню потреб споживачів.

Отже, інвестиції в зелену економіку стають важливою складовою сучасної бізнес-стратегії. Вони не лише допомагають зберегти навколишнє середовище, але й створюють додаткову цінність для бізнесу. Компанії, які активно інвестують у зелені технології, демонструють свою відповідальність та прагнення до сталого розвитку, що в кінцевому підсумку сприяє зміцненню їх позицій на ринку та підвищенню конкурентоспроможності.

Висновки з проведеного дослідження. Інвестиції у зелену економіку суттєво впливають на підвищення корпоративної соціальної відповідальності. По-перше, інвестиції у зелені технології та енергоефективні рішення допомагають компаніям суттєво зменшити вуглецевий слід і загальний

негативний вплив на навколишнє середовище. Це не тільки підвищує екологічну відповідальність компаній, але й сприяє сталому розвитку, що є критично важливим у сучасних умовах глобальних екологічних викликів.

Крім того, екологічно відповідальні інвестиції позитивно впливають на репутацію компанії. Споживачі та інвестори все частіше віддають перевагу брендам, які демонструють відповідальний підхід до екологічних питань. Це підвищує довіру до компанії, зміцнює її імідж і робить її привабливішою на ринку. Своєю чергою, покращена репутація сприяє залученню нових інвесторів, які орієнтовані на підтримку сталого розвитку. Інвестори бачать у таких компаніях можливість отримати довгострокові фінансові вигоди, одночасно підтримуючи екологічні ініціативи.

Інвестиції у зелену економіку також сприяють довгостроковій фінансовій стабільності компанії. Впровадження енергоефективних рішень та зменшення витрат на ресурси знижують операційні витрати та підвищують конкурентоспроможність компанії. Це дозволяє підприємствам не лише покращити свої фінансові показники, але й забезпечити стабільний розвиток у майбутньому.

Дослідження також показало, що інвестиції у зелену економіку сприяють розвитку корпоративної культури, орієнтованої на соціальну відповідальність та сталий розвиток. Це включає підтримку соціальних ініціатив, покращення умов праці та підвищення рівня задоволеності співробітників. Компанії, які інвестують у зелені технології, демонструють свою відданість соціальним та екологічним цінностям, що сприяє залученню та утриманню талановитих кадрів.

Важливо також зазначити, що інвестиції у зелені технології допомагають компаніям відповідати сучасним екологічним стандартам і нормативним вимогам. Це знижує ризик регуляторних санкцій і покращує загальну ефективність компанії. Дотримання екологічних норм сприяє довірі з боку регуляторів та суспільства, що є важливим аспектом сталого розвитку бізнесу.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що інвестиції у зелену економіку є ефективним засобом підвищення корпоративної соціальної відповідальності. Вони не лише покращують екологічні показники компанії, але й сприяють їх фінансовій стабільності, залученню інвесторів, задоволенню споживачів і підтримці соціальних ініціатив. Такий підхід забезпечує сталий розвиток компанії та зміцнює її позиції на ринку, відповідаючи на виклики сучасного світу.

Література

1. Seebode D., Jeanrenaud S., Bessant J. Managing innovation for sustainability. *R&D Management*. 2012. Vol. 42. Iss. 3. P. 195-206.
2. Schaltenbrand B., Foerstl K., Azadegan A., Lindeman K. See what we want to see? The effects of managerial experience on corporate green investments. *Journal of Business Ethics*. 2018. Vol. 150. Iss. 4. P. 1129-1150.
3. Renewables in Energy Demand: Global Trends. *Ren21*. URL: https://www.ren21.net/gsr-2023/modules/energy_demand (дата звернення: 10.02.2024).
4. Ghisellini P., Cialani C., Ulgiati S. A review on circular economy: the expected transition to a balanced interplay of environmental and economic systems. *Journal of Cleaner production*. 2016. Vol. 114. P. 11-32.
5. Mulatu A. Environmental regulation and international competitiveness: a critical review. *International Journal of Global Environmental Issues*. 2018. Vol. 17. no. 1. P. 41-63.
6. UNCTAD's World Investment Report 2023. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2023_overview_en.pdf (дата звернення: 10.02.2024).
7. Steenbergen V., Saurav A. The effect of multinational enterprises on climate change: Supply chain emissions, green technology transfers, and corporate commitments. *World Bank Publications*. 2023. 140 p.
8. Do green banking activities improve the banks' environmental performance? The mediating effect of green financing / Zhang X., Wang Z., Zhong X., Yang S., Siddik A. B. *Sustainability*. 2022. Vol. 14. Iss. 2. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/2/989> (дата звернення: 10.02.2024).
9. Nawal A. Competitiveness in International Trade Through Foreign Trade Policy. *The Management Accountant Journal*. 2022. Vol. 57. no. 4. P. 75-82.
10. International Energy Agency. URL: <https://www.iea.org/spotlights/global-investment-in-clean-energy-is-on-course-to-reach-usd-1-8-trillion-in-2023> (дата звернення: 10.02.2024).
11. Defining and measuring the digital economy / Barefoot K., Curtis D., Jolliff W., Nicholson J. R., Omohundro R. US Department of Commerce Bureau of Economic Analysis, Washington, DC. 2018. URL: <https://www.bea.gov/sites/default/files/papers/defining-and-measuring-the-digital-economy.pdf> (дата звернення: 10.02.2024).
12. Herrendorf B., Rogerson R., Valentinyi A. Growth and structural transformation. *Handbook of economic growth*. 2014. Vol. 2. P. 855-941.

References

1. Seebode, D., Jeanrenaud, S. and Bessant, J. (2012), "Managing innovation for sustainability", *R&D Management*, Vol. 42, Iss. 3, pp. 195-206.
2. Schaltenbrand, B., Foerstl, K., Azadegan, A. and Lindeman, K. (2018), "See what we want to see? The effects of managerial experience on corporate green investments", *Journal of Business Ethics*, Vol. 150, Iss. 4, pp. 1129-1150.
3. Renewables in Energy Demand: Global Trends. *Ren21*, available at: https://www.ren21.net/gsr-2023/modules/energy_demand (access date February 10, 2024).
4. Ghisellini, P., Cialani, C. and Ulgiati, S. (2016), "A review on circular economy: the expected transition to a balanced interplay of environmental and economic systems", *Journal of Cleaner production*, Vol. 114, pp. 11-32.
5. Mulatu, A. (2018), "Environmental regulation and international competitiveness: a critical review", *International Journal of Global Environmental Issues*, Vol. 17, no. 1, pp. 41-63.
6. UNCTAD's World Investment Report 2023. available at: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2023_overview_en.pdf (access date February 10, 2024).
7. Steenbergen, V. and Saurav, A. (2023), "The effect of multinational enterprises on climate change: Supply chain emissions, green technology transfers, and corporate commitments", World Bank Publications, 140 p.
8. Zhang, X., Wang, Z., Zhong, X., Yang, S. and Siddik, A.B. (2022), "Do green banking activities improve the banks' environmental performance?" The mediating effect of green financing, *Sustainability*, Vol. 14, Iss. 2, available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/2/989> (access date February 10, 2024).
9. Nawal, A. (2022), "Competitiveness in International Trade Through Foreign Trade Policy", *The Management Accountant Journal*, Vol. 57, no. 4, pp. 75-82.
10. International Energy Agency, available at: <https://www.iea.org/spotlights/global-investment-in-clean-energy-is-on-course-to-reach-usd-1-8-trillion-in-2023> (access date February 10, 2024).
11. Barefoot, K., Curtis, D., Jolliff, W., Nicholson, J.R. and Omohundro, R. (2018), "Defining and measuring the digital economy". US Department of Commerce Bureau of Economic Analysis, Washington, DC, available at: <https://www.bea.gov/sites/default/files/papers/defining-and-measuring-the-digital-economy.pdf> (access date February 10, 2024).
12. Herrendorf, B., Rogerson, R. and Valentinyi, A. (2014), "Growth and structural transformation", *Handbook of economic growth*, Vol. 2, pp. 855-941.

Живко М.А.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ У ЗЕЛЕНУ ЕКОНОМІКУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Мета. Теоретичне обґрунтування інструментарію та методичного апарату ефективності інвестицій у зелену економіку та активізації корпоративної соціальної відповідальності.

Методика дослідження. Методологічна основа дослідження заснована на загальнонаукових методах наукового пізнання: індукції і дедукції – на етапі збору, систематизації та обробки інформації для виявлення тенденцій і причинно-наслідкових зв'язків у здійсненні інвестицій у зелену економіку, а також для підвищення корпоративної соціальної відповідальності; аналізу і синтезу – для виявлення основних трендів інвестування у зелені технології; абстрактно-логічний – для узагальнення інформації з різних джерел і створення комплексного уявлення про досліджувану проблему, формування теоретичних висновків і узагальнень; метод компаративістики – для аналізу основних векторів підвищення корпоративної соціальної відповідальності та причинно-наслідкових зв'язків між ними. У роботі використано табличні та графічні прийоми обробки статистичних даних.

Результати дослідження. Узагальнено позитивний вплив на фінансові показники компаній через інвестиції у зелені технології, які сприяють зниженню операційних витрат за рахунок підвищення енергоефективності та зменшення використання ресурсів. Обґрунтовано покращення репутації та відносин із зацікавленими сторонами через активне інвестування у екологічно чисті технології, кращу репутацію серед споживачів, інвесторів та громадськості, що сприяє збільшенню довіри до бренду та підвищенню лояльності клієнтів. Проаналізовано зниження ризиків та підвищення стійкості через інвестиції у зелену економіку, які допомагають компаніям знизити екологічні та регуляторні ризики, що пов'язані з жорсткішими екологічними нормами та вимогами. Визначено соціальні та екологічні переваги, оскільки інвестиції у зелені проекти сприяють створенню нових робочих місць, особливо у сферах відновлюваної енергетики, управління відходами та екологічного будівництва. Встановлено, що підвищення внутрішньої ефективності та інноваційної спроможності компаній, що вкладають кошти в зелені технології, дає змогу частіше впроваджувати інновації у свої виробничі процеси, демонструвати більшу гнучкість і готовність до змін, що є важливим фактором у сучасному динамічному бізнес-середовищі.

Наукова новизна результатів дослідження. Запропоновано комплексний підхід до вивчення ефективності інвестицій у зелену економіку з точки зору їхнього впливу на корпоративну соціальну відповідальність (КСВ). Проведено систематичний аналіз взаємозв'язків між рівнем інвестицій у зелену економіку та показниками КСВ компаній на основі широкого спектру даних з різних галузей економіки, що дозволило виявити ключові тренди та закономірності, які раніше не були досліджені.

Практична значущість результатів дослідження. Обґрунтовані рекомендації щодо ефективного інвестування у зелені технології можуть бути використані компаніями з метою підвищення їх конкурентоспроможності на ринку за рахунок покращення репутації, зміцнення відносин із зацікавленими сторонами та збільшення інноваційної спроможності.

Ключові слова: інвестиції, зелена економіка, корпоративна соціальна відповідальність, зелені технології, енергоефективність, управління відходами, екологічно чисті технології, інновації.

Zhyvko M.A.

EFFICIENCY OF INVESTMENTS IN THE GREEN ECONOMY TO INCREASE CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Purpose. The aim of the article is the theoretical substantiation of the tools and methodological apparatus for the effectiveness of investments in the green economy and the intensification of corporate social responsibility.

Methodology of research. The methodological basis of the study is based on general scientific methods of scientific knowledge: induction and deduction - at the stage of collecting, systematization and processing of information to identify trends and cause-and-effect relationships in investing in the green economy, and also for increasing corporate social responsibility; analysis and synthesis – to identify the main trends in investing in green technologies; abstract and logical – for summarizing information from various sources and creating a comprehensive view of the investigated problem, forming theoretical conclusions and generalizations; the method of comparativistics – for the analysis of the main vectors of increasing corporate social responsibility and the cause-and-effect relationships between them. The work uses tabular and graphical methods of statistical data processing.

Findings. The positive impact on the financial performance of companies through investments in green technologies, which contribute to the reduction of operating costs by increasing energy efficiency and reducing the use of resources, is generalized. The improvement of reputation and relations with stakeholders, through active investment in environmentally friendly technologies, better reputation among consumers, investors and the public, which contributes to increasing trust in the brand and increasing customer loyalty, is substantiated.

Risk reduction and increased resilience through investments in the green economy, which help companies reduce environmental and regulatory risks associated with stricter environmental regulations and requirements, are analysed. Social and environmental benefits were identified, as investments in green projects contribute to the creation of new jobs, especially in the areas of renewable energy, waste management and green construction.

It was established that increasing the internal efficiency and innovation capacity of companies that invest in green technologies allows them to introduce innovations into their production processes more often, demonstrate greater flexibility and readiness for change, which is an important factor in today's dynamic business environment.

Originality. A comprehensive approach to studying the effectiveness of investments in the green economy from the point of view of their impact on corporate social responsibility (CSR) is proposed. A systematic analysis of the relationships between the level of investments in the green economy and CSR indicators of companies was carried out on the basis of a wide range of data from various sectors of the economy, which made it possible to identify key trends and regularities that had not been investigated before.

Practical value. Substantiated recommendations for effective investment in green technologies can be used by companies to increase their competitiveness in the market by improving their reputation, strengthening relationships with stakeholders and increasing their innovation capacity.

Key words: investments, green economy, corporate social responsibility, green technologies, energy efficiency, waste management, environmentally friendly technologies, innovations.